

Jakab

Jakab – kivételesen – kutya volt és pumi, aki a hivatalos kutyológia szerint a pulinak tájfajtája; ezt azonban a pumi nem tudja. A pumi a pásztornak nemcsak jobb keze, de mindkét lába is, és rohan helyette nap-hosszat, amíg a pásztor kampósbotjára támaszkodva búsul, vagy a világ hiányos berendezésén gondolkodik. Ezen kívül Jakab a barátom is volt – bizonyos vándorlási időt leszámítva –, aki gazdáját tisztelte ugyan, ha látta, de engem folyamatosan szeretett.

Hát ilyen pumi volt Jakab, aki nevét a kisbíróról kapta, mert mindketten sántítottak. Jakab – a kutya-jakab – lábára ugyanis rálépett egy tehén, amennyi esze egy ilyen tehénnek van... Később Jakab lába rendbe jött (ebcsont beheged...), de annyira megszokta már a sántaságot, hogy néha megfeledezett róla, hogy sántán nehezebb járni, mint rendesen, s ilyenkor úgy ment, hogy szánalom volt nézni. Éppen ezért Jakab nem kapott állandó beosztást, csak mint kisegítő szerepelt, hol itt, hol ott, s ezért hozzászokott a különféle emberekhez, ami egy puminál főbenjáró bűn; de Jakab kivétel volt...

Azon a bizonyos napon is magánszorgalmából szegődött a falkához, amelyet anyja dirigált, de a faluvégen a pásztor rászólt, hogy:

– Eredj a házat őrizni, Jakab, ki hívott ide?... és botját is felemelte, ami minden kétséget eloszlatott.

Jakab tehát bánatosan megfordult, s elindulván hazafelé, nagyokat sántított, mint mindig, ha bot került szóba, mert úgy érezte, hogy egy sánta kis kutyát bottal még megfenyegetni sem szabad.

Ekkor megszólalt valaki az árokpartról:

– Fáj a lábad, Jakab?

Jakabnak még a fájós lába is fennmaradt a levegőben a csodálkozástól. Idegen öregember ült a bokor mellett, és nevén szólította... ámbár szólíthatta a nevén, hiszen az előbb a juhásztól hallhatta. Jakab tehát bizonytalanul billentett kettőt suta farkával, ami tartózkodást jelentett, de nem visszautasítást.

Az öreg vándor ezután bicskát vett elő és szalonnát... Erre Jakab leült, mint akit érdekel a dolog, de azonnal vakarózni kezdett, jelezve, hogy éppen erre járt, s most csak vakarózik... de a szeme úgy szikrázott, hogy a szalonna majdnem olvadni kezdett.

– Itt van, Jakab – mondta az öreg, s még kenyeret is tett melléje –, egyél... – és elfordult, mint akit sem Jakab, sem a szalonna sorsa nem érdekel.

De minek aprózzam? Jakab, az álnok, fél óra múlva hanyatt feküdt az öreg ölében, aki bolháit fogdos-ta össze, fülét vakarta, és fájós lábát simogatta.

– Jó kis kutya a Jakab... szép kis kutya a Jakab – duruzsolt az öreg –, ilyen szép kis kutyát ritkaság lát-

ni... – és Jakabnak, akinek eddig csak juhászokkal és tehenekkel volt dolga, mindez csodálatos gyönyörűség volt.

– Hát akkor menjünk, Jakab – intett az öreg.

És mentek. Esőben, hóban, télben, nyárban. Mentek, mentek. Elül Jakab, mögötte a vándor, aki kutyájával lassan mindent megbeszél, mint ahogy magányos emberek csak úgy maguknak beszélnek. És Jakab szótára csodálatosan bővült.

– Nem pihennénk egyet? – és Jakab már le is ült alkalmas bokor alá.

– Enni kellene, Jakab... – s a kis pumi sűrű farkcsóválással jelezte, hogy: enni? Azt mindig!

A város végén azt mondta az öreg:

– Gyere, kis szolgám, megkötlek, mert sintér is van a világon... – és Jakab engedelmesen tartotta nyakát a madzagnak, de ellenszenvét ilyenkor erős sántítással jelezte.

– Itt várj, Jakab, vigyázz a holmira.

S Jakab azonnal morogni kezdett, mintha máris ellenséggel vitázna.

Jakab szívében nem volt más, mint tökéletes hűség, s az öregében csak Jakab és rozzant öreg rugók, vezetékek, miegymás, melyeket elrágott már az idő rozsdája. Ekkor már mind sűrűbben ült le Jakab holmi patikák előtt, míg bent az öreg elsárgult cédulákat szedett elő, és alkudozni próbált, ami rendesen sikerült is.

De a járás lassúdott, egyre-egyre, és ha az öreg sóhajtozva dörzsölte szívét, és panaszkodott, hogy mennyire fáj, Jakab nyüsztetett, és odafúrta fejét az öreg hóna alá.

Egyszer azután újra város felé fordultak, ami együtt patikát is jelentett, de ekkor már alig vánszorogtak. Jakab már madzagot sem kapott a nyakára, s ezért beosont a patikába is. A patikus leültette az öregembert, megsimogatta Jakab fejét, és azt mondta, hogy Jakabnak ugyan itt nincs helye, de most az egyszer nem baj.

– El tudna menni a kórházig? – kérdezte a patikus. – Majd telefonálok.

– El – suttozta az öreg, és lehajtotta fejét. – Csak arra kérem, ha valami történne velem, a kis kutyát vegye magához. Jakab a neve.

A kórházi portás ránézett az öregre, azután a kutyára.

– Tudok már magukról – mondta –, a kutyára majd vigyázok, amíg magát vizsgálják. Enni is adok neki.

– Hát akkor várjál, Jakab. Itt várjál.

És Jakab várt. Egy napot, két napot, három napot.

Három napig nézte az ajtó minden nyílását, amerre gazdája bement a nagy épületbe, de a negyedik nap hajnalán nyugtalan lett. Kaparta az ajtót, aztán felfemelte fejét, és gyászosan vonítani kezdett, mint minden őse, ha az elszálló élet megérintette hűségese kutyaszívüket.

Ezután Jakab sóhajtott még egy nagyot, megevett másfél kiló mócsingos húst, s amíg a portás telefonált a patikusnak, hogy jöhet a kutyáért, Jakab ki-osont az ajtón, átugrott a kerítésen, és csak a tejeskocsisok láttak egy kis szürke pumit, amint végigrohant a városon.

Júliusban járt már az idő, amikor különösen csendesek a reggelek, és a párás messzeség olyan közel jön, mint a simogatás. Jakab leült egy kicsit pihenni a város végén, s amikor kifújta magát, egyenest neki-

vágott délkeletnek, azaz a falu irányába, ahol született.

És négy nap alatt szerencsésen meg is érkezett, útközben mindössze egy beteg nyúlfiat és egy könnyelmű ürgét fogyasztva.

– Vakuljak meg, ha ez nem a Jakab – mondta a juhász.

– Hun tekeregtél, te haszontalan?! Iszen, csak ne lennél sánta, majd ellátnám a bajodat...

Jakab azonban ezúttal is erősen sántított, de egyébként is tudta, hogy egy sánta kis kutyát egyáltalán nem illik bántani.

(1962)

*

Tartalmazzák az Őszi vásár (1962), Kődös utak (1979), Zsong az erdő (1988), és a Fészekablás (2007) c. kötetek.